Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése lun 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 175. Brașovŭ, Sâmbătă 5 (17) Augustŭ 1889.

Brașovŭ, 4 Augustŭ.

Foile germane vorbescŭ cu entusiasmŭ despre toasturile împĕrațilorŭ Germaniei și Austro-Ungariei, prin carĭ s'a sigilatŭ din nou strînsa amiciția între domnitorii aliațĭ și oștirile lorŭ.

„National Zeitung" ḑice, că cuvintele, ce le-au schimbatŭ cei doi împĕrațĭ suntŭ în adevĕrŭ *cuvinte germane*. S'au făcutŭ — adauge numita fóiă — destule încercărĭ de a sparge alianța încheiată, în cei ḑece anĭ din urmă în Berlinŭ ca și în Viena. Pentru totdéuna însĕ au primitŭ aceia, carĭ se pórtă cu gândulŭ acesta, acuma în castelulŭ dela Berlinŭ rĕspunsulŭ: „celŭ ce voiesce sĕ fiă amiculŭ Germaniei, trebue sĕ fiă și amiculŭ Austro-Ungariei, décă nu — nu! și vice-versa."

Celelalte foi berlinese, în frunte cu organulŭ lui Bismarck, accentuéză asemenea marea importanță a cuvintelorŭ împĕrătescĭ și susținŭ, că alianța încheiată de cei doi împĕrațĭ pe temeiulŭ unei „înfrățirĭ și cameraderii nedisolubile" a ambelorŭ armate, este cea mai sigură garanțiă de pace."

Modulŭ demonstrativŭ, cu care Germanii tocmai acum voiescŭ sĕ dea o deosebită greutate alianței și înfrățirei dintre oștirea germană și austro-ungară, ne face sĕ credemŭ că în constelația de față a lucrurilorŭ politica germană voiesce sĕ impună prin acéstă, arătândŭ, că planurile dușmane Germaniei n'au prospecte de reușire.

Totŭ cu scopulŭ acesta se asigură mereu în pressa germană, că împĕratului Wilhelm i-a succesŭ de a dobêndi, deși nu o alianță cu Anglia, dér totușĭ o însemnată apropiare a acesteia de liga de pace.

In momentele de față este însĕ de-o deosebită importanță părerea ce rĕsuflă ca unŭ firŭ roșu din articulii foilorŭ germane, că alianța de fată între Germania și Austro-Ungaria este capabilă de a se 'întări și mai tare, décă nu în ce privesce „sêmțĕmintele", atuncĭ în ce privesce „forma".

„National Zeitung" își esprimă firma speranță, că alianța de față desvoltându-se din ce în ce mai multŭ va face cu timpulŭ acele progrese, de carĭ are lipsă „spre a căpĕta o formă mai perfectă de dreptŭ publicŭ."

Este o dorință vechiă, a cancelarului germanŭ ca Austro-Ungaria sĕ între intr'o' legătură de statŭ durabilă cu împĕrăția germană, formândŭ astfelŭ cu puterea ei armată o parte integrantă a oștirei germane.

Se 'nțelege, că o asemenea desvoltare a alianței s'ar puté face numai sub egida ideei de statŭ germane. Așa își gândesce fóia amintită negreșitŭ viitórea ei desfășurare, când accentuéză că cuvintele rostite de ambii monarchĭ au fostŭ „cuvinte germane".

Aspirațiunile aceste germane însĕ, precum amŭ arĕtatŭ, vinŭ în conflictŭ cu aspirațiunile poporelorŭ negermane, carĭ formézã trei din patru părțĭ ai locuitorilorŭ monarchiei nóstre.

Nu scimŭ dér cum va face progresse alianța germano-austriacă „în spiritulŭ poporațiunei ambelorŭ împĕrății", când ideia ei conducĕtóre este numai germană și când spiritulŭ ce-o însuflețesce este numai germanŭ. Unde rĕmânŭ interesele de sine stătătóre ale monarchiei habsburgice, care este unŭ imperiu poliglotŭ și care în desvoltarea sa póte fi numai împedecată prin aspirațiunile germane?

DIN AFARĂ.

Proclamarea independenței Bulgariei.

In ḑilele din urmă s'a rĕspânditŭ sgomotulŭ, că la 2(14) Augustŭ, aniversarea suirei pe tronŭ a principelui Ferdinandŭ, are sĕ se proclame indepndența Bulgariei. Cu idea acésta a venitŭ mai ântâiu fóia rumeliotă „Plovdiv". Foile guvernamentale bulgare însĕ „Bulgaria" și „Svoboda" au respinsŭ acéstă ideă, și în fine n'a întârḑiatŭ nicĭ „Plovdiv" a ḑice că, décă interesulŭ patriei cere, patri oții bulgarĭ trebue sĕ renunțe deocamdată la proclamarea independenței.

Ministrulŭ președinte bulgarŭ Stambulov a și trimisŭ o circulară telegrafică cătră toțĭ prefecții, ca sĕ împedece orĭ-ce mișcare a poporului, care ar ținti proclamarea independenței Bulgariei.

Acum comunică foile, că acéstă proclamare s'a amânatŭ numai pentru scurtŭ timpŭ și că ea totŭ se va face în curêndŭ.

Demonstrația pentru Creteni.

In Atena s'au întêmplatŭ încăerărĭ din causa cestiunei cretane, cu care ocasiune pe unŭ gendarmŭ l'a costatŭ viéța. Câțiva Cretenĭ în unire cu mulțime de poporŭ rĕsvrătitŭ au încercatŭ sĕ facă înaintea palatului ministrului-președinte Trikupis o demonstrațiă în favórea Cretenilorŭ. D-lŭ Trikupis se opuse dorinței demonstranțilorŭ de a eși pe balconŭ și a ține o vorbire. Acéstă atitudine a ministrului grecescŭ se póte atribui efectului rĕspunsurilorŭ ce le-a primitŭ guvernulŭ din Atena dela puterĭ. Intre aceste rĕspunsurĭ se pare, că alŭ guvernului englezŭ a fostŭ celŭ mai hotărîtŭ, căcĭ, precum spune o telegramă din Constantinopolŭ, în rĕspunsŭ se ḑice, că o intervenire a Greciei s'ar considera ca o declarare de rĕsboiu Turciei.

Noulŭ trimisŭ austro-ungarŭ în Belgradŭ.

Noulŭ ambasadorŭ austro-ungarŭ pentru Serbia br. *Thoemmel* și-a presentatŭ hârtiile sale de acreditare regenților *Protićĭ și Belimarkovićĭ* în presența ministrului de esterne generalŭ *Gruićĭ*, într'o audiență solemnelă, la care s'a observatŭ ceremonialulŭ obicĭnuitŭ. Br. Thoemmel arĕtă mai ântâiu, că a fostŭ trimesŭ ca ambasadorŭ pe lângă regență în loculŭ d-lui de Hengelmüller. Elŭ mai accentuă, că este însărcinatŭ de a manifesta la orĭ-ce ocasiune acea amiciția sinceră și binevoitóre, ce a dovedit'o Austro-Ungaria în totdéuna față cu Serbia. Elŭ va stărui spre a se susține amicabilele raporturĭ de vecinătate, dictate de mulțime de interese cu Serbia, și pĕtrunsŭ de acésta misiune va face totŭ spre a corĕspunde intențiunilorŭ înaltului sĕu domnitorŭ. Regentulŭ *Protićĭ* i-a rĕspunsŭ în numele regenței ḑicêndŭ, că regența ia la cunoscință cu mulțămire asigurările de amiciția ale guvernului monarchiei învecinate: mulțămesce și ambasadorului, pentru că este gata a cultiva raporturile amicabile între cele două state, pe carĭ și regența le consideră că fiindŭ în interesulŭ lorŭ, căcĭ este convinsă despre importanța acestorŭ raporturĭ. Ambasadorulŭ póte conta pe sprijinulŭ regenții și a guvernului sêrbescŭ, pentru ca sĕ se susțină și cultive raporturile amicabile esistente.

Foile cehe și alianța germană-austriacă.

„Hlas Naroda" ḑice, că împrejurarea, cumcă întrarea împĕratului în Berlinŭ s'a făcutŭ tocmai în ḑiua jubileului de 10 anĭ a cabinetului Taaffe, se consideră de mulțĭ mai multŭ ca o simplă întêmplare și se vorbesce despre influința alianței germane-austriace asupra raporturilorŭ interne ale Austriei. Fóia cehă declară, că trebue sĕ ia cea mai hotărîtă posițiă în numele poporului cehŭ în contra comentarielorŭ, care vindică alianței germane vre-o influință asupra raporturilorŭ interne austriace.

„Politik" ḑice, că popórele negermane ale monarchiei nu suntŭ nicĭ de cum în posițiune de a cuprinde alianța germană-austriacă, ca unŭ legatŭ alŭ istoriei. Ele privescŭ în ea mai multŭ esclusivŭ numai unŭ resultatŭ alŭ constelațiunilorŭ politice temporale, care au adusŭ la cale o cooperare a ambelorŭ imperii pentru scopurĭ anumte. Condi-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Intâlnirea mea la Bucurescĭ cu poetulŭ Eminescu.

II

In érna anului 1884 m'am întorsŭ la Bucurescĭ și mĭ-amŭ luatŭ cu chiriă două odăițe în fundulŭ curții casei lui Resch din calea Victoriei.

Alăturea era casa lui Merkusch, o zidire mare, fără stilŭ și fără semetriă, avêndŭ două fațade: una spre Calea Victoriei și alta spre strada Academiei, și în care, ca și într'o casarmă, locuiau mai multe sute de chiriașĭ de tóte felurile și de tóte némurile.

In liniă dréptă cu locuința mea, meḑuina era formată dintr'o curte ca unŭ arcŭ din care se înălțau printre negre, vechĭ zidirĭ nisce acațĭ stufoșĭ, carĭ cu frunḑa lorŭ désă adăpostiau véra odăile din dosŭ de arșița sórelui.

Peste uliță, în strada Academiei, sta tristă și pustiă *Biserica dintr'o ḑi*, care, în urma împuținării proprietarilorŭ și locuitorilorŭ Românĭ în acea stradă, astăḑĭ numai are decâtŭ trei poporenĭ: popa și duoi cîtorĭ.

Din josŭ de biserică suntŭ sgomotósele localurĭ: Grădina Stavri, astăḑibotezată „Lieder-Taffel", și Grădina Rașca, unde cei carĭ dormŭ ḑiua petrecŭ nóptea la musica lăutarilorŭ și la jocurile cântărețelorŭ internaționale.

In véra anului 1888, târḑiu nóptea, se ivngea cu luna o raḑă de lumină, ce străbătea pe căpĕtâiulŭ meu, printre frunḑele arborilorŭ, dintr'o odaiă dosnică, a cărei ferĕstră era împotriva ferestrei mele.

La începutŭ credeamŭ că s'a mutatŭ în vecinătatea mea unŭ evlaviosŭ ortodoxŭ din insulele Ionice, la care de obiceiu arde candela cu untŭ-de-lemŭ tótă nóptea d'asupra icónei Maicii-Domnului, și numai târḑiu amŭ aflatŭ, că celŭ care priveghia în acea singurătate era autorulŭ *Rugăciunii unui Dacŭ*:

Gonitŭ de tótă lumea prin anii mei sĕ trecŭ
Pĕn' ce-oiu simți, că ochiu-mĭ de lacrime e secŭ,
Că'n orĭ-ce omŭ din lume un dușman mi-se nasce,
C'ajungŭ pe mine însu-mĭ a nu mĕ mai cunósce,
Că chinulŭ și durerea simțirea-mĭ a'mpetrit'o,
Că potŭ sĕ-mĭ blestem mama, pe care am iubit'o —
Când ura cea mai crudă mi s'ar părea amorŭ,
Póte-oiu uita durerea-mĭ și voiu puté sĕ morŭ.

Era poetulŭ Eminescu, care respinsŭ de tótă lumea ședea gânditorŭ nóptea întrégă, ḑiua întrégă, pe căpĕtâiulŭ patului la o mésă mică de bradŭ, pe care ardea o lampă într'o odaiă ascunsă în fundătura unui coridorŭ întunecosŭ din casa lui Merkusch.

Se împliniseră cincĭ anĭ dela ḑiua tristă, în care amicii sĕi cei mai apropiațĭ l'au condusŭ cu o nesfĕrșită durere, la 26 Iuniu 1883, în casa de sănătate a D-rului Suțu din Bucurescĭ, și ardea focŭ inima în mine de dorulŭ de a'lŭ revedé.

In momentulŭ, în care poetulŭ primindu-mĕ a deșchisŭ ușa încuiată pe dinănuntru, am vĕḑutŭ cu ochii mei sărăcia, și părăsirea, în care se găsia și care e accentuată în poesia sa *Singurătate*:

In odaia prin unghere
S'a țĕsutŭ păinjenișŭ,
Și prin cărțile în vravurĭ
Uumblă șórecii furișŭ.

Ah! de câte-orĭ voit'am
Ca sĕ spĕndurŭ lira'n cuiu
Și unŭ capĕtŭ poesiei
Și pustiului sĕ puiu!

Pe-o căldură africană, care părea, că aprinde pămêntulŭ la Bucurescĭ, poetulŭ era îmbrăcatŭ în haine gróse și tocite de postavŭ săinŭ călugĕrescŭ, cu ghetele rupte, cu cămașa neschimbată, îngrijatŭ că'lŭ dă afară, neavêndŭ cu ce plăti chiria, și luptându-se cu fómea și cu nedurmirea.

Ah! Dómne-Dómne! Pe când din sudórea poporului Românŭ aceia, carĭ esploatéză țéra, trimetŭ banĭ cu ferdela pentru întocmirile din Grecia, pentru reedificarea orașelorŭ în Ungaria, pentru asilurĭ de gușațĭ în Știria, pentru internatele jidovescĭ în tótă lumea — în același timpŭ celŭ mai mare poetŭ filosofŭ alŭ Românilorŭ *înebunia* de *miseriă* în mijloculŭ marelui Bucurescĭ întețitŭ cu cetățenĭ d'ai universului, filantropĭ cu streinii și vitregĭ cu Românii!

Décă regimulŭ de pĕn'acum, *de libertate* fără *naționalitate*, nu va înceta:

Vai de bietŭ Românŭ sĕraculŭ!
Indĕrătŭ totŭ dă ca raculŭ,
Nicĭ îi merge nicĭ se'ndémnă,
Nicĭ îi este tómna tómnă,
Nicĭ e véra véra lui
Și-i streinŭ în țéra lui![1])

L'am găsitŭ scriindŭ la o piesă într'unŭ actŭ: *Lays*, subiectŭ luatŭ din

---

[1]) Eminescu: *Doină populară*, scrisă la 5 Iunie 1883, cu ocasiunea înnaugurării la Iașĭ a statuei lui Ștefanŭ Celŭ Mare. „Convorbirĭ Literare".

ţiunile acestei cooperărĭ suntŭ stipulate în tractatŭ. Alte îndatorirĭ afară de cele prescrise în acestŭ tractatŭ n'are nicĭ una din părţile interesate, nicĭ drepturĭ, nicĭ pretenţiunĭ nu au, care ar fi sĕ se îndeplinéscă pe contŭ streinŭ sub pretextulŭ alianţeĭ. Aşa înţelegŭ Cehii însemnătatea politică a alianţei austriacegermane.

Boulanger — „vinovatŭ“.

Scimŭ că tribunalalŭ de statŭ francezŭ a declaratŭ vinovatŭ pe generalulŭ Boulanger. După ce senatorii din drépta s'au retrasŭ, maioritatea republicană compusă din peste 200 de senatorĭ a hotărîtŭ, că tribunalulŭ de statŭ este competentŭ a judeca asupra tuturorŭ punctelorŭ acusaţiunei şi îndată a şi procedatŭ la esaminarea faptelorŭ imputate acusatului. Privitorŭ la *complotŭ* generalulŭ Boulanger a fostŭ declaratŭ vinovatŭ cu 206 voturĭ, şése senatorĭ abţinêndu-se dela votare, ér privitorŭ la *atentatŭ* cu 198 contra 10 voturĭ. Condamnarea pentru atentatŭ s'a făcutŭ pe basa celorŭ întêmplate la gara din Lyon, unde în 8 Iulie 1887, când generalulŭ a plecatŭ spre a'şĭ lua comanda în Clermont-Ferrand, s'au fostŭ adunatŭ 40—50,000, spre a împedeca plecarea lui. Acusaţiunea susţine, că generalulŭ a pusŭ la cale însuşĭ acéstă mişcare, cu scopŭ de a pune mâna pe puterea statului. In adevĕrŭ mulţimea striga necontenitŭ: „Nu-i ertatŭ sĕ plece! La Elisée cu elŭ“! (Elisée se numesce palatulŭ preşedintelui republicei). Boulanger ar fi pututŭ sĕ se retragă dinaintea manifestaţiilorŭ acestea, dér elŭ aştepta pe anarchiştĭ, carĭ îi promiseră aprijinulŭ, însĕ nu veniră. După ce îi succese apoi poliţiei sĕ împrăştie mulţimea, duoi agenţĭ de poliţiă şi şefulŭ de staţiă l'au făcutŭ pe Boulanger sĕ părăséscă Parisulŭ pe o locomotivă. — Tribunalulŭ de statŭ a declaratŭ şi pe Dillon şi Rochefort vinovaţĭ ca complicĭ la complotŭ. In urma urmelorŭ se va vota asupra *mĕsureĭ pedepseĭ* totŭ nominalŭ.

Boulanger — condamnatŭ.

In 14 Augustŭ séra la 7 óre a cetitŭ preşedintele tribunalului de statŭ sentinţa, prin care *Boulanger*, *Dillon* şi *Rochefort* suntŭ *condamnaţĭ la deportaţiune într'o fortăréţă* şi la plătirea speselorŭ procesului. Tribunalulŭ de statŭ a declaratŭ totodată pe gen. Boulanger vinovatŭ de a fi *suprimatŭ şi înstrăinatŭ banĭ publicĭ* şi n'a primitŭ nicĭ o împrejurare atenuantă.

SCIRILE ḌILEI.

Regele Românieĭ, împreună cu prinţulŭ moştenitorŭ, întorcêndu-se în ţéră, va trece pe la gara Braşovului cătră Predélŭ în urma uneĭ nouĕ disposiţiunĭ Duminecă diminéţa, ér nu mâne Sâmbătă.

* *

Unŭ binefăcĕtorŭ. Alexandru Bonnaz, episcopulŭ diecesei romano-catolice de Cianadŭ, cu reşedinţa în Timişóra, a încetatŭ din viéţă. Binefacerile acestui episcopŭ suntŭ necomparabile. Peste unŭ milionŭ şi două sute de mii fl. a dăruitŭ spre scopurĭ de binefacere, peste 42 bisericĭ, locuinţe parochiale ş. a. a ziditŭ şi reparatŭ. Nu se scie încă ce va fi maĭ dispusŭ prin testamentŭ. Bonnaz a fostŭ francesŭ.

* *

Filoxera s'a mai constatatŭ şi în viile dela Vâltitŭ în comit. Tĕrnavei-marĭ; apoi în Huedinŭ, Chetişŭ, Fildu de mijlocŭ, Bichelatŭ, Farnaşŭ, Jobocŭ, din comit. Coşiocnei.

* *

De-ale Kulturegyletului. Secretarulŭ de până acum alŭ acestei reuniunĭ, considerându-se „muuultele aafacerĭ“, ce va fi în viitorŭ numai „purtătorulŭ agitaţiunei spirituale“, ér pentru lucrările de cancelariă se va numi unŭ nou secretarŭ.

Ei, vedĭ aşa, ce totŭ cu mâţa 'n sacŭ! Spuneţĭ curatŭ, că agitaţĭ.

* *

Epidemiă de vite. Intre bivolii din Roşia s'a ivitŭ o bólă, căreia i-au căḑutŭ jertfă până acum optŭ bivolĭ.

Procesulŭ de presă alŭ „Luminătoruluĭ“.

Lăsămŭ sĕ urmeze aḑĭ, după „Luminătorulŭ“, discursulŭ de apĕrare rostitŭ în limba română de acusatulŭ **Ionŭ V. Bărcianu:**

La cele ce onorab. d-nŭ apĕrătorŭ avŭ bunătate a desvolta întru combaterea acusaţiunei, ridicate contra mea, am sĕ mai adaugŭ încă numai unele puţine. Mărturisescŭ, că océstă acusaţiune este fórte gravă, căcĭ, în cele din urmă, ea invólvă în sine cea mai grea învinovăţire ce se póte face unui cetăţénŭ liberŭ într'unŭ statŭ constituţionalŭ; învinuirea: d'a fi lucratŭ contra ţĕrii proprie. Insĕ acéstă învinuire, mĕ grăbescŭ a adauge numai decâtŭ, pe câtŭ este de lipsită dela începutŭ până la sfêrşitŭ de orĭ-ce temeiu realŭ şi legiuitŭ, pe atâtŭ este decĭ şi de vĕtĕmătóre şi apĕsătóre pentru mine.

La astfelŭ de acusaţiune nu potŭ, nu-mĭ este iertatŭ sĕ tacŭ. Décă consciinţa-mĭ, asupra căreia puterea omenéscă nu póte substitui înrîurinţa divină, m'ar fi admoniatŭ cândva în nepretenţiósa mea activitate publică de 20 de anĭ încóce; décă m'ar nelinişti câtŭ de câtŭ cu acestŭ prilegiu, n'aşŭ avé cutezanţa sĕ-mĭ ridicŭ privirea la lume, n'aşŭ avé tăria sĕ grăiescŭ aşa precum vedeţĭ şi audiţĭ că o facŭ.

Considerândŭ mancitatea şi golătatea motivăriĭ acusaţiunei contra mea, mai că n'aşŭ găsi nicĭ o trebuinţă de a mĕ mai apĕra. Insĕ din respectŭ cătră legile esistente şi din stimă cătră D-vóstră, judecătorii mei, carĭ, ce e dreptŭ, până în momentulŭ acesta nicĭ nu ne-amŭ vĕḑutŭ şi cu atâtŭ mai puţinŭ ne-amŭ cunoscutŭ unulŭ pe altulŭ prin vr'o manifestaţiune a esistenţii nóstre în acéstă lume mare, deşi suntemŭ vecinĭ câtŭ de apropiaţĭ, sunt dătorŭ sĕ vĕ dau în puţine cuvinte trebuincióse desluşirĭ, referitóre la substratulŭ acestui procesŭ de pressă, pentru ca cu atâtŭ mai sigurŭ sĕ mai clarŭ sĕ vĕ fiă cu putinţă a vĕ declara în acéstă causă. Mai departe, se pricepe, este tréba consciinţei D-vóstrĕ ca cetăţenĭ, cărora, trebue sĕ credŭ, asemenea vĕ zace la inime sórtea acestei ţĕrĭ locuite şi susţinută de mai multe popóre lucrătóre de sute de anĭ şi pururea credincióse.

La ascultarea mea prealabilă din 2 Aprilie a. c. la on. tribunalŭ reg. din Timişóra am depusŭ şi subscrisŭ în procesulŭ verbalŭ, spontaneu, neînfluinţatŭ şi din convingere:

că eu nu suntŭ autorulŭ intelectualŭ alŭ articolilorŭ încriminaţĭ;

că traducerea în limba maghiară din limba originală română a acelorŭ articolĭ încriminaţĭ, carĭ formézâ baza acusaţiunei procurorului de statŭ contra mea, nu este autentică, nu este esactă, nicĭ corectă nicĭ în privinţa gramaticală, nicĭ în privinţa spiritului şi a tendenţei articolilorŭ originalĭ românescĭ, ceea ce uşorŭ a pututŭ contribui la ducerea în eróre a d-lui procurorŭ, care de altcum, însuşĭ trebue sĕ scie perfectŭ în ale limbei române décă are sĕ intenteze procese productelorŭ limbei românescĭ; şi

că n'am avutŭ intenţiune a agita sĕu a aţiţa la ura contra poporului sĕu a naţionalităţii maghiare, ci tocmai din contră.

Tóte aceste declarărĭ ale mele le-am şi doveditŭ întru câtŭ mi s'a admisŭ la o aşa scurtă şi grabnică ascultare protocolară, alăturândŭ procesului verbalŭ acte şi date concrete, carĭ credŭ, că şi acuma se vorŭ găsi acolo.

Articulii încriminaţĭ au apărutŭ separatŭ din diferite incidente; cu tóte acestea d-lŭ procurorŭ de statŭ s'a vĕḑutŭ silitŭ a nu le separa, ci a le contopi şi mesteca în actulŭ de acusaţiune, pârându-i că astfelŭ va fi în stare a făurĭ o acusaţiune mai impunĕtóre, mai motivată, ceea-ce însĕ dovedesce pré limpede numai neputenţioşia şi netemeinicia acusaţiunei, căcĭ décă părţile singuratice suntŭ neputenţióse şi netemeinice, nicĭ colecţiunea lorŭ, nicĭ forostoirea lorŭ nu póte fi altcum.

Articululŭ „Nascerea Domnului“ s'a scrisŭ din incidentulŭ Crăciunului gr. or., éră de basă şi cinosură i-a servitŭ articululŭ apărutŭ din acelaşŭ incidentŭ, adecă la Crăciunulŭ rom. cat., în n-rulŭ 355 alŭ fóiei „Budapester Tagblatt“, din péna d-lui conte Albert Apponyi. Articululŭ „Anulŭ Nou“ i-a servitŭ de firŭ conducĕtorŭ şi de temeiu articululŭ apărutŭ mai nainte în n-rulŭ 1 alŭ fóiei oficióse „Nemzet“, scrisŭ tocmai de vicepreşedintele d'atuncĭ alŭ dietei din Budapesta, adecă de d-lŭ Horvath Gyula.

„Luminătoriulŭ“ însĕ, ca organŭ alŭ poporului Românescŭ amărîtŭ până peste capŭ şi nemulţămitŭ până în adênculŭ sufletului sĕu de nedreptăţirile şi apĕsările, ce acestŭ poporŭ îndura de cătră inumanulŭ şi greşitulŭ sistemŭ politicŭ d'acum alŭ guvernului, „Luminătoriulŭ“, se pricepe, n'are vreme nicĭ chiămare d'a se ocupa în rêndulŭ ântâiu de uşurarea sorţii sclavilorŭ din Africa centrală, ci de a Românilorŭ. Decĭ precum acei doi luceferĭ politicĭ maghiarĭ au scrisŭ acele contemplaţiunĭ ale lorŭ, din punctŭ de vederea lŭ intereselorŭ partidului lorŭ, astfelŭ şi „Luminătoriulŭ“ simplu a aplicatŭ unele părţĭ din scrierile acelorŭ politicĭ maghiarĭ la sórtea şi starea actuală a poporului românescŭ. (Va urma.)

Raportulŭ

adunăreĭ generale anuale a „Despărţĕmêntuluĭ Silvanieĭ“ alŭ „Associaţiuneĭ transilvane pentru literatura română şi cultura poporuluĭ română“, şi a „Reuniuneĭ femeilorŭ române selăgene“.

Valórea unui poporŭ atêrnă dela cultura sa. Acesta e unŭ lucru atâtŭ de constatatŭ, încâtŭ nimenea nu se póte îndoi despre adevĕrulŭ luĭ. Istoria ne convinge, că unŭ poporŭ numai până atuncĭ póte esista între celelalte popóre, până când progreséză pe calea culturală dimpreună cu acestea, — îndată ce stagnéză sĕu chiar dă înapoi, dispare încetulŭ cu încetulŭ contopindu-se cu altŭ poporŭ mai cultŭ decâtŭ dênsulŭ, şi în urmă piere cu totulŭ şi se dă uitărei, orĭ décă nu, atuncĭ celŭ multŭ rĕmâne o tristă amintire despre dênsulŭ.

Decĭ orĭ-care naţiune, care nu vrea sĕ fiă înghiţită de alte naţiunĭ, orĭ-care naţiune, care vré sĕ trăiéscă, şi sĕ jóce unŭ rolŭ óre-care în lumea asta, are imperiósă necesitate, de a se îngriji de acele mijlóce, prin carĭ sĕ se pótă ridica la acelŭ nivelŭ alŭ culturei, de unde sĕ privéscă fără frică şi gelosiă la celelalte naţiunĭ.

Dér eu nu am de scopŭ a vorbi despre influinţa educaţiunei, ci scopulŭ meu este a vĕ descrie decursulŭ adunării generale a „Despărţĕmêntului Silvaniei“ alŭ „Associaţiunei transilvane“, precum şi a „Reuniunei femeilorŭ române selăgene“:

Adunarea s'a ţinutŭ în 6 Augustŭ st. n. în comuna Trĕsnea. Cu plăcere mărturisescŭ, că nu m'am înşelatŭ în aşteptărĭ, căcĭ încă desŭ de diminéţă în ḑiua adunărei, pe stradele acestei comune undula o mulţime de óspeţĭ, sosiţĭ din tóte părţile Selagiului, ba şi din comitatele Satu-mare, Dobâca, Cluşiu şi din alte părţĭ ale Transilvaniei.

La órele 8 dim. ne adunarămŭ cu toţii la biserică pentru invocarea Spiritului Sfântŭ. După terminarea serviciului divinŭ, cam la órele 10 a. m., vedemŭ îndesuită biserica de străinĭ şi sĕtenĭ, unde avea a se ţiné şedinţa. Nu peste multŭ, Preşedintele „Despărţĕmêntului“ Revdss. D-nŭ Alimpiu Barboloviciu, vicariulŭ demnŭ alŭ Silvaniei, ocupându-şĭ scaunulŭ între urările de „sĕ trăéscă“ ale publicului presentŭ, dechiară de deşchisă şedinţa prin o vorbire acomodată şi bine simţită. Indată după aceea se procede la esecutarea programului. D-lŭ preşedinte rógă pe d-lŭ secretarŭ alŭ „Despărţĕmêntului“ Andreiu Cosma a'şĭ face raportulŭ. Se alege o comisiune pentru încassarea taxelorŭ dela membrii vechĭ şi pentru înscrierea membri-

---

clasica anticitate şi pe care terminându-o, cam pe la începutulŭ lunei lui Septemvre 1888, a presentat'o ilustrului profesorŭ T. L. Maiorescu.

Lucrarea, se ḑice, că s'ar fi cetitŭ în cerculŭ societăţii literare „*Junimea*“ şi unii arŭ susţiné, că ar fi localisată, păstrândŭ chiar numele persónelorŭ din *Lays*, piesă francesă a lui *Emile Augièr*.

Chiar aşa fiindŭ, scrierea însĕ, avêndŭ o incontestabilă valóre literară pentru admirabila şi originala frumseţă de formă a versurilorŭ, merită solicitudinea nóstră sĕ fiă dată publicităţii.

Elŭ, ca şi Leopardi alŭ Italienilorŭ, îşĭ căuta idealulŭ în timpurile trecute, şi pentru a reînvia virtutea străbună, vorbia cu mĕreţele umbre ale *Basarabilorŭ* şi *Muşăteştilorŭ*, ér cu péna sa măéstră, relevândŭ *scripturile de aurŭ române din trecutŭ* în comparaţiune cu sgâriturile *Epigonilorŭ* din *presentŭ*, carĭ precupeţescŭ cu cartea ca şi neguţătorii cu marfa, esclama durerosŭ:

Eră noi? noi epigonii? . . . Simţirĭ recĭ,
harfe sdrobite,
Micĭ de ḑile, marĭ de patimĭ, inimĭ bĕtrâne:
urîte,
Măşcĭ rîḑênde puse bine pe-unŭ caracterŭ
inimicŭ;
Dumneḑeulŭ nostru: umbra, patria nóstră:
o frasă,
In noi totulŭ e spoială, totŭ e lustru fără
basă;
Voi credeaţĭ în scrisulŭ vostru, *noi nu credemŭ în nimica.*

Privindŭ apoi în jurŭ de sine şi vĕḑêndŭ o *plutocraţiă* cosmopolită şi fără inimă, unită cu o *burghesiă* oportunistă, spre a face legĭ pentru cei săracĭ, elŭ revărsa ca şi o stea aprinsă o radă de lumină în calea timpilorŭ ce vinŭ şi, îndemnândŭ clasele muncitóre c'unŭ tonŭ suveranŭ, le comanda:

Sdrobiţĭ orênduiala cea crudă şi nedréptă,
Ce lumea o imparte în *miserĭ* şi *bogaţĭ*.
Atuncĭ când după mórte rĕsplata nu v'aşteptă,
Faceţĭ ca 'n astă lume sĕ aibă parte dréptă
Egală fiă-care, şi sĕ trăimŭ ca fraţĭ!

Din firea lui fiindŭ cu multŭ mai ambiţiosŭ decâtŭ sĕ fiă vanitosŭ, succesele literare nu'lŭ încălḑiau, laudele nu'lŭ mângâiau, defăimările nu-lŭ turburau şi *Criticilorŭ sĕi*, cu o despreţuitóre nepăsare, le rĕspundea:

Criticĭ voi, cu florĭ deşerte,
Care róde n'aţĭ adusŭ,
E uşoru a scrie versurĭ,
Când nimicŭ nu ai de spusŭ.

Spre a puté analisa şi comenta scrierile lui Eminescu în comparaţiune cu situaţiunea politică, socială şi literară, în care se găsia naţiunea în ḑilele sale, s'ar cere sĕ facŭ o carte întrégă.

Numai când s'ar puté tóte spune, câte ar fi de ḑisŭ în privinţa neajunsurilorŭ poetului, care rătăcia printre noi, fără speranţă şi perspectivă de a'şĭ puté crea o esistenţă asigurată, fară de a găsi în ramura lui unŭ terenŭ de activitate, spre a'şĭ puté manifesta capacitatea, într'o epocă, în care poporulŭ gemea sub apĕsarea unei *pături suprapuse*, în care gustulŭ pentru literatura naţională nu era desvoltatŭ, în care *Mecenaţĭ* pentru încuragiarea artelorŭ frumóse nu esistau şi în care *geniulŭ* la Românĭ era o neuorocire, — atuncĭ şi numai atuncĭ arŭ avé cuvêntŭ sĕ se pronunţe în deplină conscinţă de causă *căpĕtuiţii* noştri *optimiştĭ:* décă poetulŭ Eminescu a fostŭ unŭ *cugetătorŭ pesimistŭ*, sĕu **nu?!**

In interesulŭ istoriei literaturei nóstre, înainte de a termina, voiu mai aminti câteva date biografice.

Mihailŭ Eminescu s'a nǎscutŭ din părinţĭ săteni românĭ, în comuna rurală Ipotescĭ din judeţulŭ Botoşanĭ, unde, după cum ḑice bardulŭ dela Mircescĭ:

La alŭ Moldovei dulce sóre
Cresce flóre lângă flóre.

A urmatŭ clasele liceale în Cernăuţĭ, fiindŭ crescutŭ de înfocatulŭ naţionalistŭ, neuitatulŭ profesorŭ Arone Pumnulŭ, de origine Oltenŭ din Cuciulata în Ţéra Făgăraşului, şi care în frunte cu fraţii Hurmuzachi şi cu alţĭ boerĭ şi învĕţaţĭ ai ţĕrei au întemeiatŭ *Juna Bucovină*, reînviindŭ în patria lui Stefanŭ celŭ Mare literatura română.

In anulŭ 1866, tênĕrulŭ Eminescu era studentŭ în a VI-a clasă liceală în Roma-mică, dintre Tĕrnava-mare şi Tĕrnava-mică, fiindŭ în acelaşŭ timpŭ şi bibliotecarŭ la biblioteca studenţilorŭ dela liceulŭ din Blaşiu.

După terminarea studielorŭ liceale, trecêndŭ la sfêrşitulŭ anului şcolarŭ 1868 prin Sibiiu, distinsulŭ nostru istoricŭ N. Densuşianu i-a procuratŭ cele necesar

lorŭ nuoi. Darea raportului despre sumele încassate rĕmâne în sarcina d-lui secretarŭ.

După acestea urméză cetirea unei frumóse disertațiunĭ din partea d-lui Andreiu Cosma, despre „Necesitatea istoriei naționale“, dândŭ locŭ și unei epistole a rĕposatului episcopŭ Leményi, adresată nemuritorului vicariu de atuncĭ alŭ Silvaniei Șuluțŭ, aflată în Archivulŭ vicarialŭ din Șimleulŭ Silvaniei; accentuéză d-lŭ disertante, că acéstă nobilă sarcină ar fi de doritŭ sĕ o îmbrățișeze în deosebĭ preoții, ca unii, carĭ stau în nemijlocită atingere cu poporulŭ și cu archivele bisericilorŭ române, ca lăsândŭ aceste documente interesante generațiunilorŭ viitóre, sĕ se pótă completa istoria nóstră națională. In fine fostulŭ secretarŭ a-lŭ despărțĕmêntului“ și alŭ „Reuniunei femeilorŭ române sĕlăgene“, espirândŭ cei trei anĭ pe câtŭ timpŭ a fostŭ alesŭ îșĭ dă abdicerea, rugândŭ adunarea alŭ absolva de acéstă sarcină plăcută, astfelŭ la recomandarea D-sale se alege unŭ nou secretarŭ, în persóna d-lui Dr. Ioanŭ Nechită. D-lŭ președinte rógă în urmă pe membrii a hotărî loculŭ unde se sĕ se țină în anulŭ viitorŭ adunarea „Despărțĕmêntului“; la propunerea d-lui Georgiu Popŭ se primesce cu cea mai mare plăcere Supurulŭ de susŭ. Finindu-se agendele de pertractatŭ, ședința se ridică.

Retrăgêndu-se biroulŭ „Despărțĕmêntului din Silvania“ alŭ „Associațiunei Transilvane“, presidiulŭ îlŭ ocupă unŭ nou biron, a căruia ivire în sală produce cea mai adêncă liniște, îndreptându-șĭ fiăcare privirea asupra lui. Este biroulŭ „Reuniunei femeilorŭ române selăgene“. Scaunulŭ presidialŭ îlŭ ocupă o adevĕrată matrónă română. St. d-na Clara Manu, încunjurată de d-nele Maria Cosma vicepresidentă și Emilia Popŭ cassiera „Reuniunei“. D-na președintă, cetindŭ unŭ frumosŭ cuvêntŭ de deschidere, declară ședința de deschisă. D-lŭ Secretarŭ raportéză, spunêndŭ între altele, că mobilarea școlei române de fetițe, înființată din fondulŭ „Reuniunei“ în Șimleulŭ Silvaniei, s'a făcutŭ din colectele particularilorŭ devotațĭ causelorŭ naționale române, rĕmânêndŭ astfelŭ neatinsŭ fondulŭ „Reuniunei“, care altcum ar fi fostŭ lipsitŭ de vre-o 800 fl. v. a. D-lŭ secretarŭ mai atrage atențiunea publicului și asupra împrejurării, că cu începutulŭ cursului școlasticŭ vorŭ fi înscrise elevele pe lângă o taxă de înscriere fórte moderată în sumă de 3 fl. — care este de totŭ bagatelă în raportŭ cu lipsele materiale, cu carĭ are a se lupta „Reuniunea“ pentru susținerea școlei; o recomandă mai departe sprijinului publicului românŭ, amintindŭ și aceea, că d-lorŭ se vorŭ îngriji de cuartire câtŭ se póte de eftine și bune. D-na președintă rógă publiculŭ asistentŭ pentru a determina loculŭ unde sĕ se țină adunarea „Reuniunei“ în anulŭ viitorŭ; d-lŭ Vasiliu Popŭ îșĭ dă părerea, că ar fi mai bine sĕ se țină în părțile Someșene, unde încă nu s'a ținutŭ, ér d-lŭ An. Cosma o învită la d-sa în Supurulŭ de susŭ. In fine d-na președintă mulțămindŭ publicului de interesulŭ documentatŭ pentru „Reuniune“, se ridică ședința.

Terminându-se ședințele, la órele 2 p. m. s'au întrunitŭ cam la 200 persóne în locuința d-lui preotŭ localŭ, la unŭ banchetŭ comunŭ. Cu astă ocasiune se închinară mai multe toasturĭ. Revdss D-nŭ Alimpiu Barbaloviciu închină toastulŭ primŭ pentru înalta casă Domnitóre, — d. Georgiu popŭ ridică pocalulŭ sĕu pentru bravii luptătorĭ ai națiunei române Alimpiu Barbaloviciu și Andreiu Cosma, — d. Andreiu Cosma pórtă unŭ toastŭ pentru veteranulŭ ostașŭ alŭ națiunei nóstre Georgiu Barițiu; fórte interesantŭ a fostŭ și alŭ doilea toastŭ alŭ d-sale, spunêndŭ, că ar fi de doritŭ, ca frățietatea și buna înțelegere sĕ nu se accentueze numai „*inter pocula*“, ca rĕspunsŭ la toastulŭ ținutŭ în limba maghiară de preotulŭ ev. ref. din locŭ; afară de aceste s'au ținutŭ mai multe toasturĭ fórte acomodate și ocasionale.

Despre balŭ, care a reușitŭ splendidŭ, v'așŭ pute scrie multe și frumóse lucrurĭ, dér precum amŭ vĕdutŭ, vi-s'a raportatŭ de altulŭ. Atâta așŭ putea adauge, că la acelŭ balŭ, de sigurŭ, mulțĭ tinerĭ îșĭ vorŭ fi perdutŭ inima. **Unŭ Ardelénŭ.**

Dare de sémă.

Societatea de lectură „Petru Maiorŭ“ a junimei române din Budapesta, luândŭ nobila hotărîre de a veni în ajutorulŭ bibliotecei liceului românŭ din Bitolia și peste totŭ a școlelorŭ române din Macedonia, a și trimisŭ în semestrulŭ al 2-lea alŭ esercițiului școlasticŭ 1888-89 la adresa subscrisului mai multe cărțĭ, parte din ale sale, parte colectate dela inteligența română din Budapesta. In specia: Societatea de lectură „Petru Maiorŭ“ a donatŭ 12 esemplare din opulŭ „Istoria pentru începutulŭ Românilor în Dacia“, de Petru Maiorŭ.

La inițiativa și prin societatea „Petru Maiorŭ“ au mai donatŭ următorii d-nĭ: Romulŭ Miculescu, cand. de adv., Pavelŭ Boldea, preotŭ militarŭ, Atanasie Barianŭ, adv., Dr. Corneliu Diaconovicĭ redactorŭ, Dr. Ioanŭ Popovicĭ, Drd. jur. Eugeniu Mețianŭ, toțĭ câte 2 esempl. din „Istoria pentru încep. Rom.“; Simionŭ Stoianovicĭ, Ioanŭ Gallŭ, stud. jur., Romulŭ Polis, stud. jur., Ioanŭ Curița, stud. phil., câte 1 esempl. din opulŭ numitŭ. Ilustri Domnĭ Dr. Alex. Mocioni și Vic. Babeșŭ au donatŭ „Merinde dela școlă“ în 10 esempl., „Robinson“ după Campe, 5 esemplare și „Consciința națională“ 4 esempl.; d-lŭ Atanasie Marienescu, jude la tabl. reg., din operile d-sale „Cultulŭ păgânŭ și creștinŭ“, „Colinde“, „Balade“, „Istor. bisericéscă, polit. nation.“ câte unŭ esempl. și „Stéua magilorŭ“ 2 esempl.; D-na Constanța de Dunca Schiau „La Alma“ 10 esempl.

Aceste cărțĭ, după dorința societății „Petru Maiorŭ“ esprimată în scrisórea cu data 28 Martie st. n. a. c., s'au distribuitŭ astfelŭ: Școlelorŭ române din Perlepe, Crușova, Nijopole, Clisura, Gopeșĭ, Moloviște, Nevesca si Hrupiște câte unŭ esempl. din „Istoria pentru încep. etc.“ și „Merinde dela școlă“. Scólelorŭ rom. din Corița, Magarova, Veria, Abela și Perivoli câte unŭ exempl. din „Istoria pentru începutulŭ etc“; părintelui N. Faveyrial, misionarŭ lazaristŭ și prof. alŭ liceului rom. din Bitolia 1 esempl. din „Istoria etc.“ Câte 1 esempl. din „Istoria etc., Merinde etc., La Alma și Robinson“ s'au trimisŭ bibliotecei gimnasiale din Ianina. In fine 7 esempl. din „La Alma“, 3 esemple din „Robinson“ s'au datŭ ca premie pentru școla rom. de fete din Bitolia. Opurile „Istoria Bisericéscă etc.“ și Balade de D-lŭ A. Marienescu suntŭ reținute la censură în Salonicŭ; ér restulŭ cărțilorŭ amintite s'a aședatŭ în biblioteca liceului din Bitolia.

Totŭ în semestrulŭ alŭ 2-lea alŭ anului școl. 1888—89 am mai primitŭ 43 broșure din „Biblioteca poporală a Tribunei“, din carĭ 12 broșurĭ s'au alesŭ și s'au datŭ ca premie școlei rom. de fete din Bitolia, ér restulŭ s'a aședatŭ în biblioteca liceului rom din Bitolia. Numele donatorului acestorŭ broșurĭ până acuma ne este necunoscutŭ.

Că de ce prețŭ vorŭ fi aceste cărțĭ întru înaintarea instrucțiunei din școlele române din Macedonia și peste totŭ a progresului causei române de acolo, se va înțelege ușorŭ considerândŭ, că școlele rom. din Macedonia suntŭ încă în leagănŭ și mijlócele fiindŭ modeste — nu șĭ-au pututŭ înființa încă bibliotecĭ afară de liceulŭ din Bitolia, care posede o bibliotecă compusă din cărțĭ adunate de prin România de călugărĭ dela St. munte, dér care în cea mai mare parte suntŭ numai fragmente; dreptŭ acea corpulŭ profesoralŭ dela liceulŭ rom. din Bitolia în conferința lunară, ținută la 31 Martie v. a. c. au votatŭ d-lorŭ donatorĭ și în specia societății „Petru Maiorŭ“ mulțămită protocolară. Cu acéstă ocasiune ne ținemŭ de cea mai sfântă datoriă, a renoi căldurósele nóstre mulțămirĭ în numele nostru și alŭ tuturor Românilorŭ macedonenĭ, carĭ se vorŭ împărtăși de darurile, ce le trimitŭ frații de acelașŭ sânge. Totodată rugămŭ pe On. publicŭ românŭ, ca după putință sĕ mai vină în ajutorulŭ școlelorŭ române din Macedonia cu opurĭ sciențifice, literare, diare, reviste etc. și de ordinarŭ cu de acele scrierĭ, carĭ nu vorŭ fi suspicionate de autoritățile turcescĭ ca vătĕmătóre statului.

Năsĕudŭ, 9 Augustŭ n. 1889.

Cu profundŭ respectŭ
D. Cosmulei,
directorŭ la liceulŭ din Bitolia.

Literatură.

Preotulŭ Românŭ, Nr. 8. din Augustŭ, are următorulŭ sumarŭ: Caracterulŭ Mitropoliților români unițĭ, începêndŭ dela sfânta unire și până astădĭ. Studii din dreptulŭ canonicŭ: Impedimentele dĕrîmătóre sĕu nimicitóre de căsĕtoriă (urmare). Cununa de mărgăritare a Preacuratei Vergure Maria (fine). Conceperea și nascerea Mariei (fine). Predică la schimbarea la față a d-lui nostru Isusŭ Christosŭ. Cuvêntare rostită în 30 Iunie de d-lŭ prof. Alesiu Viciu, cu ocasiunea desvĕlirei monumentului Ionŭ F. Negruțiu, fostŭ canonicŭ lectorŭ alŭ capitulului gr. cat. din Blașiu. Varietățĭ. — „Preotulŭ Românŭ“ apare în Gherla. Proprietarŭ, redatorŭ și editorŭ *Nicolae Fekete Negruțiu*. Adonamentulŭ 4 fl. pe anŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Berlinŭ, 16 Augustŭ. Monarchulŭ Austro-Ungariei a plecatŭ aseră la 9 óre la Ischl. Despărțirea monarchilorŭ s'a făcutŭ în modulŭ celŭ mai cordialŭ, ei s'au îmbrățișatŭ și s'au sĕrutatŭ de repețite orĭ. După ce a plecatŭ trenulŭ, care ducea pe împĕratulŭ Austriei, șĭ-au luatŭ rĕmasŭ bunŭ împĕratulŭ german dela archiducele Franciscŭ Ferdinandŭ, care împreună cu cei din suita sa au plecatŭ la 9 óre 35 minute la Praga, respective la Viena.

Parisŭ, 16 Augustŭ. Condamnarea generalului Boulanger este întêmpinată de poporațiune în generalŭ cu nepăsare.

DIVERSE.

Nou sistemŭ de torpilorĭ. In Englitera se lucréză deja de doi anĭ la perfecționarea noului sistemŭ de torpilorĭ, așa numitulŭ sistemŭ alŭ inginerului australianŭ Brener. Torpilorii inventațĭ de acestŭ inginerŭ au marele avantagiu d'a pute fi bine cârmuitŭ, d'a pute fi îndreptatŭ și pornitŭ cu înlesnire contra vasului inamicŭ, și fără ca cei de pe vasŭ sĕ-lŭ vadă. Incercarea, care s'a făcutŭ de curêndŭ în apropierea insulelorŭ Whigt, a arĕtatŭ pe deplinŭ, că acești torpilorĭ potŭ fi folosițĭ cu succesŭ în luptele de mare și cei competențĭ profețescŭ unŭ mare viitorŭ torpilorilorŭ, carĭ au sĕ hotărască multŭ chiar asupra resbelelorŭ maritime.

Numĕrulŭ visitatorilorŭ esposiției dela Parisŭ. După statistica oficială ce s'a publicatŭ, în a doua jumĕtate a lunei lui Iulie esposiția a fostŭ visitată de 2.030,814. Adunândŭ acéstă sumă cu aceia a întrărilorŭ de mai nainte, ni se dă o sumă de 10.022,620 visitatorĭ până la 1 Augustŭ, ceea ce comparându-se cu numĕrulŭ visitatorilorŭ esposiției din 1878, presintă unŭ sporŭ de 4.906,067 persóne.

Grevă la loculŭ ei. „Strassb. Post“ anunță din Pisdorf: O grevă curiósă a isbucnitŭ între bĕutorii de bere de aci. Birtașii vindeau berea până mai deunădile cu 8 pfenigĭ unŭ pătrarŭ de litru, ér acuma cerŭ 10 pfenigĭ. Bĕutorii de bere s'au învoitŭ acuma cu toții sĕ nu mai bea bere, până ce nu se va vinde érășĭ cu 8 pfenigĭ. Dumineca i-au pututŭ vedé omulŭ ducêndu-se cete în apropiatulŭ Zollingen, unde se vinde berea cu 8 pfenigĭ.

Rectificare. In Nr. 173. (foiletonŭ) pe pagina 1-a, colóna 4, alinea 2, șirulŭ 6, în locŭ de: *numai pela anulŭ 1837 s'a întêmplatŭ acésta*, aste a se ceti: „*nu pela anulŭ 1837 s'a întêmplatŭ acésta.*“

In acelașŭ numĕrŭ în diversa: *Diarŭ latinŭ*“ suntŭ a se ceti cuvintele latinescĭ astfelŭ: *alaudae* în locŭ de „*alaudal*“, *alaudas* în locŭ de „*alandas*“, *Amiternum* în locŭ de „*Armiternum*“, *Titi* în locŭ de „*Fiti*“, *epistulis* în locŭ de „*epistolis.*“

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 15 Augustŭ st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.45	Vĕnd.	9.48
Argintŭ românescŭ -	„	9.40	„	9.44
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.47	„	9.49
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ .	„	5.60	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.50	„	123.50
Discontulŭ - - - -	$6^1/_2$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 14 Augustŭ st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	99.75
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	94.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.60
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.80
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.80
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.80
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	138.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	—.— 129.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.75
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.80
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.80
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	139.—
Acțiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	319.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	306.—
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.67
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.49
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	$58.42^1/_2$
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.45

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

și, înlesnindu-i călĕtoria, l'a recomandatŭ părintelui Bratu din Rĕșinarĭ, care, ospĕtându-lŭ în modulŭ cum numai preoții românĭ din Ardélŭ sciu sĕ cinstéscă și sĕ omenéscă pe școlarii Românĭ, l'a trecutŭ în România.

Sosindŭ în marele Bucurescĭ și negăsindŭ nicĭ unŭ ajutorŭ, a intratŭ ca *șoptitorŭ* (suflerŭ) la Teatrulŭ Naționalŭ și cu trupa rĕposatului artistŭ Pascali a intratŭ în anulŭ 1869 pentru a doua séu a treia óră în Ardélŭ, călĕtorindŭ tóte provinciile române.

Poetulŭ Eminescu cunoscea mai bine decâtŭ unŭ *academicianŭ* portulŭ, graiulŭ și datinile Românilorŭ și nu făcea deosebire între Bucovinénŭ și Basarabianŭ, Moldovénŭ și Munténŭ, Frățuțĭ și Bufenĭ séu Bănățenĭ, Pădurenĭ și Podgorenĭ, Hațeganĭ și Crișenĭ, Moțĭ și Mocanĭ, Sĕlăgenĭ și Chiorenĭ, Oașenĭ și Sătmărenĭ, Someșenĭ și Maramurĕșenĭ, Câmpienĭ și Grănicerĭ, Murĕșenĭ și Tĕrnăvenĭ, Săcășenĭ și Mărginenĭ, Oltenĭ și Bârsenĭ, Brașovenĭ și Săcelenĭ.

In urma recomandațiunei ministrului culteloŭ și instrucțiunei publice de atuncea, d-lŭ T. L. Maiorescu, în anulŭ 1874, Mihailŭ Eminescu, fiindŭ Doctorandŭ dela facultatea de filosofiă din Berlinŭ, s'a numitŭ, prin Decretulŭ Domnescŭ Nr. 9250 dela 3 Octomvre acelașŭ anŭ, bibliotecarŭ la biblioteca centrală din Iașĭ.

La 1 Iulie 1875, prin Decretulŭ Domnescŭ Nr. 5619, a trecutŭ ca revisorŭ școlarŭ alŭ școlelorŭ din circumscripțiunea județelorŭ Iașĭ-Vaslui, ér la 3 Iunie 1876, prin Decretulŭ Domnescŭ Nr. 1013, a fostŭ pusŭ în disponibilitate.

La 2 Aprilie 1888, Adunarea deputaților i-a votatŭ o pensiune viageră de 250 lei pe lună și Senatulŭ a încuviințatŭ proiectulŭ în ședința sa dela 23 Novemvre 1888, ér legea s'a promulgatŭ prin Decretulŭ Regalŭ Nr. 224 publicatŭ în „Monitorulŭ Oficialŭ“ Nr. 241 dela 2 Februarie 1889, așa, că Statulŭ venindu-i pré târdiu în ajutorŭ, nenorocitulŭ poetŭ n'a beneficiatŭ nicĭ chiar o centimă din *darulŭ naționalŭ*.

Galulŭ.

No. 2759—1889. 141/2,3—2

Escriere de concursŭ.

Pentru 6 stipendie din *fundațiunea fericitului Dr. Simeonŭ Ramontiai* se escrie concursŭ cu terminulŭ de 8 Septemvre a. c. st. n. inclusive, și anume:

Pentru *două stipendie de câte 315 fl. v. a.* usuate de Iosifŭ Turcu rigorosante în medicină și Br. Aureliu Popp rigorosante în drepturĭ;

Pentru *trei stipendie de câte 84 fl. v. a.*, unulŭ usuatŭ de Stefanŭ C. Popŭ, care a depusŭ doctoratulŭ din drepturĭ, alŭ doilea de Iosifŭ Pintye, care a absolvatŭ academia comercială, și alŭ treilea de Victorŭ P. Harșianu, care ca ascultătorŭ de silvicultură în cursulŭ alŭ III-lea nu a produsŭ átestatŭ despre progresulŭ sĕu în studie în decursulŭ anului școl. 1888/9;

Pentru *unŭ stipendiu de 63 fl. v. a.*, usuatŭ de Nicolau Popŭ, care absolvândŭ gimnasiulŭ a abdisŭ de acelŭ stipendiu.

La aceste stipendie potŭ concurge:

a) numai tinerĭ studențĭ miserĭ, carĭ suntŭ născuțĭ în Transilvania și suntŭ Românĭ de nascere;
b) carĭ pre lângă purtare morală bună au din studie calculĭ de *eminență;*
c) ascultătorii de cursulŭ filosoficŭ, carĭ se prepară de profesorĭ pentru gimnasie și suntŭ teologĭ absolutĭ: mai încolo ascultătorii de medicină, de drepturĭ, de sciințele reale, precum suntŭ technica, montanistica, silvanistica și la vr'o academiă comercială, și în fine studenții în gimnasie orĭ în școle reale;
d) dintre concurențĭ vorŭ avé preferință, în înțelesulŭ testamentului, caeteris paribus, cei de origine nobilĭ și consângenii piului fundatorŭ;
e) dela concurențĭ se recere sĕ alăture la cererile concursuale *testimonie scolastice în copie autentice, și nu în originalŭ*, apoi carte de botezŭ, atestatŭ de paupertate, care sĕ fiă subscrisŭ de antistia comunală politică și de parochulŭ concernente și întăritŭ cu sigilulŭ parochialŭ și celŭ comunalŭ, precum și cu subscrierea oficiului pretorialŭ, ér în cetățĭ și opide cu subscrierea antistiei cetățene sĕu opidane,—în urmă:
f) concurenții *sĕ numéscă espresŭ institutulŭ*, la care și unde vorŭ sĕ continue sciințele academice orĭ gimnasiale

Cererile concursuale adjustate în modulŭ arĕtatŭ sĕ le subșternă până la terminulŭ prefiptŭ consistoriului metropolitanŭ subsemnatŭ.

Concursele, carĭ nu vorŭ fi astfeliu instruite și nu se vorŭ subșterne în terminulŭ prefiptŭ nu se vorŭ lua în considerațiune.

B l a ș i u, din ședința consistorială ținută în 10 Augustŭ 1889.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Escriere de concursŭ.

Cu terminulŭ de 8 Septemvre a. c. st. n. inclusive se escrie concursŭ *pentru unŭ stipendiu de 60 fl. v. a. din fundațiunea fericitului Gavrilă Vaida*, usuatŭ de Demetriu Vaida, carele a fostŭ primitŭ în numĕrulŭ clerului tênerŭ din diecesa Gherlei.

Cei carĭ dorescŭ a obținea acestŭ stipendiu au de a'șĭ instrui cererile sale conformŭ condițiunilorŭ espuse în escrierea de concursŭ pentru stipendiele romantiane, și a-le subșterne subsemnatului consistoriu până la terminulŭ prefiptŭ.

B l a ș i u, din ședința consistorială ținută în 10 Augustŭ 1889.

Consistoriulŭ metropolitanŭ gr. cat. de Alba-Iulia.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei", precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans".

MERSUL TRENURILOR

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ regescĭ unguresci valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.35	5.26	6.56
	11.02			7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriș	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uióra	1.34			10.12
Vințulŭ de susŭ	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Teiușŭ	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blașiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copșa mică	4.09			1.30
Mediașŭ	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighișóra	5.45			3.35
Hașfalĕu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Ágostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldióra	9.06			7.45
Brașovŭ	9.45			8.32
	1.55	5.32		
Timișŭ	2.53	6.15		
Predealŭ	3.28	6.47		
Bucurescĭ	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Trenŭ mixt
Bucurescĭ		4.40	7.30	*)
Predealŭ		9.12	1.14	5.03
Timișŭ		9.41	1.45	6.22
Brașovŭ	—.—	10.17	2.32	7.23
	4.54		7.07	
Feldióra	5.37		7.44	
Apața	6.15		8.09	
Ágostonfalva	6.43		8.29	
Homorodŭ	7.31		9.07	
Hașfalĕu	9.09		10.34	
Sighișóra	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediașŭ	11.04		11.35	
Copșa mică	11.24		12.19	
	11.39		11.59	
Micăsasa	11.57		12.15	
Blașiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiușŭ	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirișu	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Clușiu	5.56		5.08	
	6.45	5.32		8.—
Nădășelŭ	7.06			8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireșŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rév	9.55	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovațŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulișŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bêrzava		6.23	7.57
Soborșinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăștia		11.—	11.39
Șibotŭ		11.29	12.01
Vințulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiușŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vințulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicĭca	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborșinŭ	5.30	8.38	
Bêrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulișu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaț	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Hațegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Banița	11.50	3.53
Petroșenĭ	12.30	4.25

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timișóra	9.04	6.50

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	6.—
Sighișóră	8.56

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică		2.05	4.35
Șeica mare		2.38	5.05
Lómneșŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneșŭ		10.05	10.40
Șeica mare		10.40	11.10
Copșa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Mirașteu	5.21	12.36	6.08
Oșorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oșorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Mirașteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.31	2.02	12.06
Cheța	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșŭ-Ludoșŭ	4.30
Țagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistrița	11.—

Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	3.—
Țagŭ-Budatelecŭ	6.49
Mureșŭ-Ludoșŭ	9.35

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.